

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/109/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818202514
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3818202514.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho a sudkyň Mgr. Zuzany Holúbkovej a JUDr. Gabriely Janákovskej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: Y. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., R. XXX/XX, o zaplatenie 1.345,41 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 15. marca 2019, č.k. 18Csp/52/2018-78, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a vo výroku o trovách konania p o t
v r d z u j e .

Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie prvým výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.345,41 eur, úrok 51,32 eur, úrok z omeškania 0,56 eur, poplatky za poistenie 1,24 eur, úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.345,41 eur od 20.04.2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Druhým výrokom vo zvyšku žalobu zamietol a tretím výrokom rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca žalobou uplatnil voči žalovanému nárok na zaplatenie 1.345,41 eur ako nezaplatenú istinu úveru, nezaplatené úroky vo výške 51,32 eur, úroky z omeškania 0,56 eur, úrok 12,90 % ročne z istiny 1.345,41 eur od 20.04.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania 5% ročne z nezaplatenej istiny a úrokov od 20.04.2018 do zaplatenia, poplatky za poistenie 1,24 eur ako i nárok na náhradu trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 03.10.2016 uzatvoril so žalovanou úverovú zmluvu, na základe ktorej poskytol žalovanej peňažné prostriedky vo výške 1.500 eur, pričom žalovaná porušila svoje povinnosti a žalobca rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 19.04.2018. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, § 504, § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a výsledkami vykonaného dokazovania, keď mal preukázané, že žaloba je čiastočne dôvodná. V konaní bolo preukázané, že žalovaná po poskytnutí úveru v sume 1.500 eur úver v dohodnutých splátkach vo výške 25,11 eur mesačne riadne nesplácala, na základe čoho žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru dňa 19.04.2018. Preto bol dôvodný nárok žalovaného v časti nezaplatenej istiny úveru 1.345,41 eur, kapitalizovaného úroku ku dňu zosplatenia vo výške 51,32 eur, kapitalizovaného úroku z omeškania ku dňu zosplatenia vo výške 0,56 eur, poplatku za poistenie 1,24 eur a úroku z omeškania v dohodnutej výške 5 % ročne z istiny 1.345,41 eur od 20.04.2018 (t.j. odo dňa nasledujúceho po zosplatení úveru) do zaplatenia a v tejto časti žalobe vyhovel. Pokiaľ ide o zmluvný úrok vo výške 12,90% ročne, ktorý uplatnil žalobca z nezaplatenej istiny 1.345,41 eur od 20.04.2018 do zaplatenia, súd v tejto časti žalobu zamietol. Nestotožnil sa s tvrdením žalobcu, že jeho nárok na zaplatenie dojednaného zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie. Uviedol, že je nesporné, že sporové strany si dojednali zmluvný úrok 12,90 % ako fixný do splatnosti, pričom

žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, podľa názoru súdu zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia žalobcovi nepatrí. Súd pritom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.09.2012, v zmysle ktorého ústavný súd odobril názor odvolacieho a prvoinštančného súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (R 59/1998, 4Obo 143/1998). Veriteľ má podľa súdu právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Súd ďalej ako nedôvodnú zamietol žalobu v časti uplatneného úroku z omeškania 5 % ročne z úrokov 51,32 eur od 20.04.2018 do zaplatenia. Vychádzal pri totožnosti právnej úpravy z právneho názoru Najvyššieho súdu ČR, vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 35 Odo 101/2002, že právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva veriteľ nemá preto, že ani Občiansky ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú (s odkazom aj na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/329/2017 - 75 zo dňa 14.05.2018). Súd potom priznal žalobcovi úrok z omeškania v súlade s čl. 1.2 zmluvy vo výške 5 % ročne z istiny od 20.04.2018 (teda odo dňa nasledujúceho po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru) do zaplatenia, keď výška úroku z omeškania bola zmluvnými stranami dohodnutá a bola v súlade s úrokom z omeškania podľa Občianskeho zákonníka. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 a § 262 ods. 1 CSP, keď neúspech žalobcu v pomere k celému uplatnenému nároku bol len v pomerne nepatrnej časti príslušenstva.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. K úroku po predčasnom zosplatnení uviedol, že má nárok na zaplatenie úroku od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na ust. § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Konštatoval, že Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku toho nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Žalobca odkázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline, č. k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31. 01. 2017, podľa ktorého obsahom záväzku dlžníka nie je len vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania a dlžník je povinný ich platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Rovnako pri aplikácii § 506 Obchodného zákonníka, ktorý upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, takéto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc a naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Na podporu svojich tvrdení poukázal na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, medzi iným aj na rozhodnutie č. k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29. 11. 2017, podľa ktorého na zaplatenie úrokov z úveru dohodnutých podľa § 502 Obchodného zákonníka má právo každý veriteľ, ktorý písomne uzavrel zmluvu o úvere a na základe ktorej úver skutočne dlžníkovi na jeho žiadosť poskytol, a to až do zosplatnenia úveru. Úroky z úveru sú totiž obsahom, a teda súčasťou záväzku dlžníka (aj spotrebiteľa), na ktorom sa s veriteľom dobrovoľne dohodol. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t. j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Záväzok dlžníka platiť úroky spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky je tak v súlade s § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom tak, ako to vyplýva z § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, je dlžník povinný zaplatiť úroky za dobu od poskytnutia až do vrátenia peňažných prostriedkov, keďže sa na takúto povinnosť veriteľovi zmluve zviazal a tento jeho záväzok trvá aj po odstúpení veriteľa od zmluvy. Pokiaľ žalobca vyzval žalovaného na predčasné splatenie celého úveru, vrátane zmluvných úrokov a úrokov z omeškania, ide zároveň o jednostranný právny úkon odstúpenia žalobcu od zmluvy o úvere pre omeškanie žalovaného s vrátením po sebe idúcich troch splátok podľa § 506 Obchodného zákonníka. Pokiaľ žalobca ako veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere tým, že vyhlásil jej predčasnú splatnosť preto, že dlžník nesplácal úver riadne a včas, a teda od zmluvy odstúpil, má právo na účtovanie úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania označovaných ako tzv. sankčné úroky v zákonnej alebo dohodnutej výške s poukazom na § 369 Obchodného zákonníka až do splatenia celej poskytnutej sumy, vrátane úrokov

z úveru, pretože tieto sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Vo vzťahu úroku a úroku z omeškania žalobca odkázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 07.12.2017, podľa ktorého Obchodný zákonník a ani zákon č. 129/2010 Z. z. neupravuje povinnosť dlžníka platiť úroky popri úrokoch z omeškania, ale ani nevylučuje dohodu účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do splatenia úveru, súčasne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27.06.2007 sp. zn. 33Odo/657/2005, podľa ktorého nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi), teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti úveru veriteľovi nevrátil. Úroky a úroky z omeškania sú prislúšenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a treba ich odlišovať, pričom oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba. Využitie práva veriteľa na zosplatenie mení len splatnosť úveru, t. j. peňazí, nie ich cenu vyjadrenú v úroku a nemôže samo o sebe privodiť veriteľovi zhoršenie (a dlžníkovi, len preto, že je spotrebiteľ zlepšenie) jeho práv. Žalobca taktiež odkázal na viaceré rozsudky Krajského súdu v Košiciach, ktorými odvolací súd zmenil napadnuté rozsudky tak, že priznal nárok na zmluvný úrok po predčasnom zosplatení úveru. Podľa rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/138/2017-83 zo dňa 27. 03. 2018 má veriteľ v prípade omeškania popri úrokoch z omeškania právo i na dohodnuté úroky z úveru, pričom tieto možno požadovať súbežne s úrokmi z omeškania aj po splatnosti celého úveru. Žalobca poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/108/2017 zo dňa 29. 05. 2018, podľa ktorého úrok z úveru je cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov a dlžník má platiť úroky za celú dobu užívania až do ich skutočného vrátenia veriteľovi, pričom tomuto názoru má svedčiť aj to, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Ak zákon č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatení aj veriteľ. Ak by dlžník nebol povinný po predčasnom zosplatení platiť veriteľovi úroky, nastala by absurdná situácia, bolo by popreté, že úroky sú cena peňažných prostriedkov v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa a dlžník by sa ocitol vo výhodnejšom postavení, než by bol v prípade riadneho splácania úveru.

Poukázal aj na návrh zákona z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať zákon č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník), ktorý obsahoval znenie v § 53 ods. 9 OZ, kde na konci sa pripája veta "Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565" s tým, že navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a žiadna zákonná novelizácia takého, ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatení dlhu neobsahuje. Skutočnosť, že uvedený návrh nikdy nebol prijatý vo forme zákona dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatení dlhu neobmedzil, čo jednoznačne potvrdzuje jeho dôvodnosť. K rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní vychádzal aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 476/2012 uviedol, že v predmetnej veci sa ústavný súd zaoberal sťažnosťou na porušenie základného práva, najmä práva na súdnu ochranu, v žiadnom prípade nevyjadril právny názor, ktorý by akýmkoľvek spôsobom podporoval stanovisko súdu ohľadne úrokov po zosplatení. Na podporu svojich tvrdení žalobca poukázal aj na ďalšie rozhodnutia krajských súdov. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a priznal mu náhradu trov konania, vrátane odvolacieho.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutej časti podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v zamietajúcom výroku (výrok II.), ako aj v nadväzujúcom výroku o nároku na náhradu trov konania (výrok III.) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku (výrok I.) odvolaním napadnutý nebol, preto je rozsudok súdu prvej inštancie v tomto výroku právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

6. V danej veci bola medzi žalobcom a žalovanou dňa 03.10.2016 uzatvorená úverová zmluva, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 1.500 eur. Úver sa žalovaná zaviazala zaplatiť v mesačných splátkach v počte 96 po 25,11 eur. Výzvou na predčasné splatenie úveru rozhodol žalobca o predčasnej splatnosti celého úveru ku dňu 19.04.2018 a vyzval žalovanú na úhradu celého zostatku úveru vo výške 1.458,53 eur s prislúšenstvom. Pokiaľ ide o otázku nároku veriteľa na úrok z poskytnutého úveru za čas po jeho zosplatení, odvolací súd, opierajúc sa o už konštantnú judikatúru vyšších súdov, od ktorej nebol dôvod sa odkloniť, sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť úroky z omeškania.

7. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie v tejto časti, na ktorého odôvodnenie odvolací súd v podrobnostiach odkazuje, sa žiada doplniť, že závery Najvyššieho súdu SR, obsiahnuté v rozhodnutí R 59/1998 (sp. zn. 4Cbo/143/98) boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 zo dňa 23.11.2011, ktoré závery súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV.ÚS 476/2012 z 18.9.2012. K záveru súdov, že "...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru", Ústavný súd SR nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu.

8. Odvolací súd poukazuje v prvom rade na skutočnosť, že zosplatnenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah. Je potrebné zohľadniť skutočnosť, že zmluvné úroky a úroky z omeškania sú síce obe príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a je potrebné ich odlišovať. Zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatnenia úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa (na základe slobodnej voľby veriteľa) dôjde k zmene pôvodne dohodnutého úverového vzťahu. V dôsledku takéhoto jednostranného úkonu veriteľa vznikne mu nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru, t.j. veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a obmedzenie možnosti produkovať zisk.

9. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. V danom prípade je potrebné prijať zhodný záver so súdom prvej inštancie, že žalobcovi nepatrí za obdobie nasledujúce po zosplatnení nárok na zmluvný úrok.

10. Odvolacie námietky žalobcu poukazujúce na to, že má nárok na úrok z omeškania zo zmluvných úrokov, posúdil ako nedôvodné vzhľadom na súdnu prax zakazujúcu anatocizmus (t.j. požadovanie úrokov z omeškania z riadnych úrokov) z dôvodu, že riadne úroky sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznáva nárok na úroky z omeškania iba z plnenia z hlavného peňažného záväzku. Ak by sme veriteľovi priznali možnosť poberať úroky aj zo splatných úrokov, znamenalo by to, že aj príslušenstvo pohľadávky by malo svoje vlastné príslušenstvo. Z ust. § 121 OZ, ako aj zo samotnej povahy veci vyplýva, že požadovať príslušenstvo z príslušenstva nemožno a úročené úroky je teda neprípustné. Požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva je neprípustné nielen pri dohodnutých úrokoch, ale aj pri úrokoch z omeškania. Tým, že dlžník včas nesplatí úroky z istiny, dostáva sa do omeškania s plnením príslušenstva, ale nie do omeškania s plnením vlastného dlhu. Ak sa dlžník dostane do omeškania s platením dohodnutých úrokov, nemožno od neho požadovať úroky z omeškania z dohodnutých úrokov (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Obdo 4/1994). Dôvodom je predovšetkým skutočnosť, že zákon (Občiansky zákonník a ani Obchodný zákonník) veriteľovi takúto možnosť nepriznáva.

11. Vzhľadom na to, že odvolacie námietky žalobcu neboli dôvodné, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, t. j. vo výroku II. a v nadväzujúcom výroku III. o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

12. V odvolacom konaní mala plný úspech žalovaná, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní jej však žiadne trovy nevznikli, preto odvolací súd vyslovil, že žalovaná nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu v pomere hlasov 2:1.

Odlišné stanovisko sudcu Mgr. Ivana Kubínyho k rozhodnutiu o nároku veriteľa na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti:

1. Ohľadom danosti práva veriteľa z úverovej zmluvy (§ 497 a nasl. Obch. zák.) na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti som v minulosti v rozhodovacej praxi zastával názor, tu prezentovaný väčšinovým stanoviskom, že právna úprava úveru nepriznáva veriteľovi právo na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti (riadnej, či predčasnej). Súčasne som mal zato, že okrem úroku z omeškania

nie je s dlžníkovou dispozíciou s nevrátenou splatnou istinou úveru spojený žiaden ďalší nárok veriteľa. Prihliadajúc na presvedčivosť argumentácie odvolateľov v obdobných veciach ako aj presvedčivosť argumentácie v početných rozhodnutiach iných všeobecných súdov som považoval za nevyhnutné svoj predchádzajúci právny názor prehodnotiť.

2. Považujem za nezlučiteľné so základnými zásadami práva, aby porušenie práva zo strany dlžníka v podobe omeškania s vrátením úverovej istiny mohlo mať za následok, že jeho postavenie sa stane výhodnejšie, než v prípade, pokiaľ by svoj dlh plnil riadne. Ak by bol správny väčšinový názor, že po zosplatnení dlhu z úveru veriteľovi viac nepatrí úrok, ale len úrok z omeškania, k uvedenému zvýhodneniu omeškaného dlžníka pri súčasných úrokových sadzbách dôjde. Pokiaľ totiž pre omeškanie dlžníka s vrátením splátok úverovej istiny využije veriteľ svoje právo a úver predčasne zosplatní (§ 565 OZ) bude dlžník od zosplatnenia povinný ďalej platiť za nevrátenú istinu úveru menej, než keby plnil riadne V posudzovanom prípade 5 % ročne, namiesto 12,9 % ročne.

3. I keď právna úprava úveru § 497 a nasl. Obchodného zákonníka neobsahuje výslovné určenie, dokedy veriteľovi patria úroky z úveru, neumožňuje vyššie uvedený dôsledok iný výklad, než prezentovaný odvolateľom, teda že úrok z úveru patrí veriteľovi aj po predčasnom zosplatnení úveru, a to popri úroku z omeškania. Preto bude aj v spotrebiteľskom vzťahu prípustná dohoda, že poskytnutá istina je úročena až do jej vrátenia.

4. Pokiaľ by aj mnou preferovaný výklad právnej úpravy úveru nebol správny, zakladala by dlžníkova dispozícia s istinou úveru v čase po jej splatnosti bezdôvodné obohatenie na jeho strane, pretože by sa nedovolenou držbou peňažných prostriedkov veriteľa bezdôvodne obohacoval (plnenie bez právneho dôvodu). Obdobne ako pri užívaní cudzej hnuteľnej veci, cudzej nehnuteľnosti, cudzieho bytu a podobne, ku ktorému by dochádzalo bez právneho dôvodu. V týchto prípadoch je nepredstaviteľné, aby za takéto užívanie nevznikalo na strane vlastníka veci právo na vydanie prospechu, ktorý by jej užívateľovi vznikol užívaním bez právneho dôvodu. Ani užívanie cudzích peňazí preto nemôže ostať bez protiplnenia. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že takýmto protiplnením nie je úrok z omeškania, a úrok z omeškania ani takéto protiplnenie nekryje, pretože kryje len náhradu škody (§ 519 OZ).

5. Napokon mám zato, že pri závere o neexistencii zákonného práva na úrok z úveru za čas omeškania s jeho vrátením nie je namieste odkazovať na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012. V tomto rozhodnutí bolo výslovne uvedené, že Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Otázkou správnosti záveru všeobecných súdov o neexistencii zákonného nároku na úrok z omeškaného úveru preto Ústavný súd v uvedenom rozhodnutí neposudzoval. V rozhodnutí sa zaoberal náležitostami odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska práva na spravodlivý proces.

6. Na základe uvedeného nesúhlasím s prijatým väčšinovým rozhodnutím ohľadom nároku na úrok z úveru za obdobie po zosplatnení úveru a aj tento nárok bolo potrebné veriteľovi priznať.

V Trenčíne dňa 30. apríla 2020

Mgr. Ivan Kubíny
predseda senátu

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).